

Nr 275.

Av herr **Persson, Ivar, m. fl.**, om anslag till lån för anskaffande av skoljordbruk vid lantmanna- och lanthushållsskolor.

I proposition till 1939 års lagtima riksdag (nr 109) angående den lägre lantbruksundervisningens ordnande föreslog Kungl. Maj:t, bland annat, att lån av statsmedel för anskaffande av skoljordbruk åt lantmanna- och lanthushållsskolor skulle kunna beviljas. I bilagan till förenämnda proposition anförde föredragande departementschefen i berörda fråga, bland annat, att lantmanna- och lanthushållsskolorna borde vara försedda med egna skoljordbruk. För underlättande av anskaffandet av dylika skoljordbruk borde lån av statsmedel på fördelaktiga villkor kunna utlämnas till hushållningssällskap, landsting, stiftelser och föreningar, vilkas stadgar godkänts av Kungl. Maj:t. Beträffande villkoren för lånens utlämnande borde i huvudsak gälla de villkor, som vore stadgade för lån till egnahemsjordbruk. Lån skulle kunna utlämnas med intill $\frac{5}{6}$ av jordbrukets värde, men borde lånebeloppen i allmänhet begränsas till 100 000 kronor för lantmannaskola och 30 000 kronor för lanthushållsskola. Medel för ändamålet borde anvisas under fonden för låneunderstöd.

Vad Kungl. Maj:t sålunda föreslagit bifölls av riksdagen.

Sedan 1939 års lagtima riksdag i princip beslutat genomförande av omorganisation av den lägre lantbruksundervisningen, utbröt det ännu pågående kriget och en försämring inträdde i det statsfinansiella läget, som orsakade att då medel vid 1940 års riksdag skulle anvisas till den beslutade omorganisationen av den lägre lantbruksundervisningen, vissa av de vid 1939 års lagtima riksdag fattade besluten, bland annat just frågan om lån av statsmedel till anskaffande av skoljordbruk åt lantmanna- och lanthushållsskolor, ställdes på framtiden.

Enligt den stadga för statsunderstödda lantbruksundervisningsanstalter, som på grund av den beslutade omorganisationen av den lägre lantbruksundervisningen utfärdades av Kungl. Maj:t den 21 juni 1940 (nr 724), skall till lantmanna- och lanthushållsskola höra ett med hänsyn till skolans ändamål och bygdens förhållanden lämpligt skoljordbruk. Med hänsyn till att en omedelbar tillämpning av ifrågavarande bestämmelse skulle hava medfört stora svårigheter har i stadgan föreskrivits, att skyldighet för lantmanna- och lanthushållsskola att hava eget skoljordbruk dock icke skall äga tillämpning förrän den 1 november 1948.

Det i samband med omorganisationen av den lägre lantbruksundervisningen fattade beslutet om möjlighet för ägare av lantmanna- och lanthushållsskolor att kunna erhålla statsbidrag med intill 75 procent av den beräknade kostnaden för uppförande av skolbyggnader, har inom flertalet län i hög grad stimulerat intresset för åstadkommande av tidsenliga och modernt utrustade

skolor på jordbrukets område. Icke minst hava landstingen visat stor förståelse för åstadkommande av bättre förhållanden på ifrågavarande område. Det finnes dock landsting, som allt fortfarande icke insett nödvändigheten av landstingens medverkan för åstadkommande av en välordnad yrkesutbildning på jordbruksområdet. Inom sådana områden har det visat sig synnerligen svårt att inom orten uppbringa det ganska betydande belopp, som erfordras för en skolas utrustande med t. ex. skoljordbruk. Fortfarande äro ett flertal både lantmanna- och lanthushållsskolor i avsaknad av skoljordbruk, och skall det bliva möjligt att, såsom stadgan för statsunderstödda lantbruksundervisningsanstalter föreskriver, före den 1 november 1948 förse samtliga dylika skolor med skoljordbruk, är det hög tid, att det vid 1939 års lagtima riksdag fattade beslutet om lån av statsmedel för anskaffande av skoljordbruk sättes i verkställighet och att medel anvisas för ändamålet.

I två likalydande motioner till 1944 års riksdag (I: 149 och II: 224) föreslogs, bland annat, att 1939 års riksdagsbeslut beträffande statens medverkan till anskaffande av skoljordbruk måtte genomföras. I jordbruksutskottets av riksdagen godkända utlåtande nr 1 anfördes, att utskottet funne det angeläget, att 1939 års beslut omedelbart kunde genomföras. Utskottet ansåge sig dock icke böra tillstyrka detta, men räknade med att Kungl. Maj:t, så snart förhållandena det medgäve, skulle framlägga förslag om uppskovets hävande.

I årets statsverksproposition finnes icke upptaget något anslag till lån för anskaffande av skoljordbruk vid lantmanna- och lanthushållsskolor.

Då enligt vår mening ett uppskov ytterligare ett år med möjligheten till statslån för anskaffande av skoljordbruk i hög grad skulle försvåra eller till och med omöjliggöra för skolorna att i föreskriven tid anskaffa jordbruk, anse vi, att det vid 1939 års lagtima riksdag fattade beslutet bör genomföras från och med budgetåret 1945/46. Den ändringen bör dock genomföras, att lånens maximibelopp på grund av det ändrade penningvärdet fastställas till högst 150 000 kronor för lantmannaskola och 50 000 kronor för lanthushållsskola.

Med stöd av vad som ovan anförts hemställas,

dels att beslutet vid 1939 års lagtima riksdag om lån av statsmedel för anskaffande av skoljordbruk vid lantmanna- och lanthushållsskolor måtte genomföras från och med budgetåret 1945/46, dock med den ändringen att lånens maximibelopp fastställas till 150 000 kronor för lantmannaskola och 50 000 kronor för lanthushållsskola,

dels att å kapitalbudgeten under fonden för låneunderstöd till Lån för anskaffande av skoljordbruk vid lantmanna- och lanthushållsskolor för budgetåret 1945/46 anvisas ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

Stockholm den 19 januari 1945.

B. A. Nilsson.

Gärda Svenson.

Ivar Persson.

Gust. Elofsson

i Vä.